

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Պ Ա Ր Ա Պ Մ ՈՒ Ն Ք

ԿԻՒՐԴԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏԻ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՑԻՈՑ

Մարդեղութեան Խորհուրդին նպատակը.—

Տեսնելէ ետք Կիւրեղեան «տեսնութիւն»-ը՝ Մարդեղութեան Խորհուրդին առնչութեամբ, այժմ հարկ է այդ միջոցաւ քննել բուն նպատակը նոյն Խորհուրդին։

ա. Մարդացեալ Բանին Միջնորդութիւնը.—

Կիւրեղ Աղեքսանդրացիի համար Մարդեղութեամբ Բանն Աստուած նախ եւ առաջ միջնորդը եղաւ, նպատակ ունենալով մարդկային ցեղի փրկութիւնը։ Սոյն նպատակի իրագործման համար հարկ եղաւ Բանին մարդանալը, որով Կիւրեղի աստուածաբանութեան մէջ անհրաժեշտ կապ մը ստեղծուեցաւ ընդմէջ Փրկագործութեան եւ Քրիստոսի Մարդեղութեան։

բ. Մարդացեալ Բանը Միջնորդն է որքան աստեմ որ Ան կը հաշտեցնէ մարդիկ ընդ Աստուծոյ.—

Քրիստոս եղաւ Միջնորդը, որովհետեւ, իր փրկարար գործով հաշտեցուց մարդիկ Աստուծոյ հետ եւ վերահաստատեց սկզբնական յարաբերութիւնը ընդմէջ անոնց։ Սոյն վերանորոգման համար բացառիկ եւ անփոխարինելի միջամտութիւն մը անհրաժեշտ էր Մարդացեալ Բանին Անձով, որ իր վրայ ունենար աստուածային ու մարդկային գոյամիջանկներ՝ գործադրել կարենալու համար իր «փրկագործական տեսնութիւնը» որպէս արարք միջնորդութեան։

գ. Չարչաքանգ եւ տկարութիւնք անհրա-

ծեշտ հետեւանքները եղան Մարդեղութեան, որոնք սակայն «տեսնութեամբ» իմաստ ստացան.—

Բանն Աստուած իրը ըրաւ ամէն շարժաւ եւ տկարութիւնք ի՛ր իսկ մարմնոյն միջոցաւ՝ որ անճառելի կերպով միացաւ Իրեն, ինք — Բանն Աստուած — սակայն ինքնին մնալով անշարժարելի։ Աստուածային բնութեան «անշարժարելիութիւնը» կը լրացուի Կիւրեղեան «շարժարելի ըստ տեսնութեան» իմացումով, որ է ըսել թէ եւ Աստուած ըստ Իր բնութեան շարժարելի է, սակայն բացառիկ նպատակի մը սիրոյն Ան նոյն տառապանքները իրը ըրաւ իր մարմնոյն միջոցաւ։ Այս պատճառաբանութիւնը կը համաձայնի այն իրողութեան հետ թէ Բանն Աստուած անգիտակ չէր թէ ինք պիտի ծնէր կոնկէ՛ մարդոց փրկութեան համար։ Հետեւաբար, իր անգիտակ չըլլալը՝ իր գալիք շարժարանքներու կամ տրկարութեանց նկատմամբ, ինչպէս նաեւ իր պատրաստակամութիւնը հանգէպ կամաւոր յամոնաւորութեանց, գոյացուցին եւ բացատրեցին «տեսնութիւնը», եւ երեքը միասնաբար, — այսինքն գիտակցիլը, յանձնառու ըլլալը եւ տեսնութիւնը —, յայտնեցին փրկագործութեան մեծագոյն արարքը Մարդացեալ Բանին ձեռամբ որ, թէ եւ աստուածային բնութեամբ անշարժարելի, սակայն նպատակաւոր միաւորումով մը յանձնառու եղաւ մարդկային տկարութեանց, շարժարուելով, խաչուելով եւ թաղուելով։

Մեկնաբանութիւն «Տնտեսութեան».—

Մարդեղութեան որոշակի նպատակը
«տնտեսութեամբ» առաւել եւս մեկնաբան-
ւած է Պարտպմանց Գրքին մէջ Ս. Գրային

լսողութիւն մէջըրումներով: Զայն այդ է-
ջերուն մէջէն հետեւեալ ֆէլաթի կարողած
ցանք արտաբերել աւելի պարզուած տես-
նելու ցանկութեամբ.

ՔՐԻՍՏՈՍՈՎ	Ի ՄԱՐԴԻԿ	ՅԱՅՏՆՈՒԱՆ
ա. Խոնարհութիւն ծառայի կերպարանաւ «որ զան- ձրն ունայնացոյց»	Աստուծոյ պատկերը	Համախմբում եւ եղ- րայրութիւն նոր ան- ղամակցութեամբ
բ. Որդիութիւն	նորաստեղծ յարաբե- րութիւն Աստուծոյ և մարդոց միջեւ	արքայործած և ար- ղարացում
գ. Զարչարանք եւ զոհա- դործում	տիեզերական մաս- նակցութիւն եկեղեց- ւոյ կեանքով եւ խոր- հուրդներու ստացու- մով	վերադառնում կորսը- ւած անձին եւ որդե- զրութեան ապահո- վութիւն:

Վերադառնալ պատկերը երեք քայլեր կը
պարզէ մեր մաքին տալեւ.—

ա. Քրիստոսով եղած նախաձեռնու-
թիւնը,

բ. Մարդոց մէջ պոյացած Քրիստոսի
միայնութիւնը,

գ. Քրիստոսի միջնորդութեամբ ստեղ-
ծուած մարդկային կեանքը:

Այս երեքը աւելի թանձրականօրէն ցոյց
կու տան Մարդեղութեան փրկարար շարն-
տեսութիւնը: Առնենք իւրաքանչիւրը ա-
ռանձինն.—

Ա. Զանձն ունայնացոյց, առնելով ծա-
ռայի կերպարանքը.—

Քրիստոսի Անձին ունայնացումը առա-
ջին անգամ բացատրուած է Պօղոս Առաք-

եալի Փիլիպեղոց Թուղթի Բ. 7-ին մէջ:
Փառք կը Համապատասխանէ Քրիստոսի
ամբողջական խոնարհութեան ծառայի կեր-
պարանքով: Վիճակ մը՝ որ իր կեղբոնական
տեղը կը զբաւէ Տիրոջ փրկագործութեան
մէջ: Կիւրեղ Հայրապետ այսպէս կը բնո-
րոշէ.

«Զի ըստ բնութեան զորով եւ ըստ ամե-
նայնի ամենակատար, Բանն Աստուծոյ, եւ
բաշխեալ յիւրոյն լրմանէ ստացուածոցս,
զիւրան քափեալ ասեմէ, ոչ ինչ յիւրն վը-
նասեալ բնութիւն. եւ ոչ ի պարտ գորոյն
այլ ազգ ունել, կրեալ ամբոխումն ինչ, եւ
ի նուաշտութիւն զիջումն ըստ իրիք ինչ
բնաւին, քանզի անփոփոխելի եւ անալա-
լելի է եւ ինքն որպէս եւ թնող նորա...»

խակ յորժամ եղևն մարմին, այսինքն մարդ
 և մարդկությունն ազատութիւն իրա-
 ցունէ»⁽¹⁾ :

Ընդդռնած խօսքերը կ'ուզեն բացատրել
 թէ Քրիստոսի Անձին մէջ երկու փնակները
 զոյակցած են եւ զիրար լրացուցած : Աւե-
 ին, կը յայտնուի թէ մարդկային տղջո-

տութիւնը իրացոյց՝ բաշխելու հոմար
 «յիւրոյն իրօտնէ տոացուած» : Ապա Կիւ-
 բեղ անուններով եւ համապատասխան ստո-
 բուկներով կը յատկանշէ Տէրոջ երկու
 զոյակները մարդկային եւ տոտուա-
 ճային թէ՛ Մարդկայութենէն ուռալ եւ թէ
 անկէ ետք :

Մարդեղութենէն առաջ

Միածին

Բանն Աստուած

Պատկեր

Ճոտապայթ եւ

Նկարագրել էութեան Հօր

Կեանք, փառք, լոյս

Իմաստութիւն

Զօրութիւն, բազուկ աջ

Իարձրեալ մեծ

Վայելչութիւն

Տէր Սարաւովթ

Մարդեղութենէն ետք

Մարդ

Յիսուս-Քրիստոս

Քաւութիւն

Միջնորդ

պտուղ ննջեցելոց

անդրանիկ ի մեռելոց

Երկրորդ Աշխարհ

Գլուխ

մարմնոյ

Եկեղեցւոյ⁽¹⁾

Բ. Պատկեր Մարմնոյն Քրիստոսի

Քրիստոսի խոնարհութեամբ մարդոց
 մէջ յայտնուեցաւ Աստուծոյ պատկերը :
 Խոնարհութիւնն «ծառայի» եւ «ունայնա-
 ցումի» ստորագիծներով : Որդին միայն ըլ-
 լալով կատարեալ եւ բացարձակօրէն ճշ-
 դրիտ պատկերը Հօր, պատկեր մը գծուած
 Հօր իսկութեան եւ էութեան վրայ, կարո-
 ղացաւ իր այդ պատկերը «տեսնեսութեամբ»
 փոխանցել մարդկութեան : Այսպէս, Հօր
 պատկերի «փոխանցումով» մեզի շնորհ-
 ւած կ'ըլլայ նաեւ մասնակցութեան պայ-
 մանը մեր մէջ ունեցած «Աստուծոյ պատ-
 կերը» միայն մասնակից դառնալով կը բա-

ցատրուի, որուն համար մարդկային հոգին
 իր իմացականութեամբ պատրաստ ըլլալու
 է իր Արարչին նմանութիւնը ընդունելու :
 Մարդ կրնայ զԱստուած պատկերել իր
 միտքով, տրամաբանութեամբ եւ իմացա-
 կանութեամբ :

Նաեւ, նոյն աստուածային պատկերը
 սրբագործումով եւ քրդեգործեամբ աստ-
 ւածային կնիքը կը դրոշմէ մեր մէջ : Այս
 կնիքը սակայն կախում պիտի ունենայ այն
 ուղիղ յարաբերութենէն, որ պէտք է ստեղ-
 ծըւի Մարդացեալ Բանին եւ մարդոց միջեւ
 առաջինին շնորհած քաւութեամբը եւ
 երկրորդին զայն ընդունելու անկեղծու-
 թեամբը :

(1) Պարապմունք, Ծ 99 :

(1) Պարապմունք, գլ. ԺԳ, էջ 110 :

«Թէպէտ ւղեւ ընդ մեզ տնօրինարար դի-
կամանուէլ ունիմք բարեխօս առ Հայր զՅի-
սուս Քրիստոս գարդարն, եւ նա է քառու-
թիւն մեղաց մերոց»⁽²⁾։

Կիւրեղի Համար փրկագործութիւնը էա-
ռէս վերականգնումն է մարդկային բոլոր
անկումներուն եւ տկարութեանց։ «Պատ-
կերք» Որդւոյն յատկութեանց ամբողջու-
թիւնն է որպէս նշան որդիութեան եւ որպէս
կամուրջ մարդկային սրբագործումի, որ-
պէս վերադարձ դէպի Աստուած իբրեւ որ-
դիներ։

Գ. Տիեզերական Մարմին Քրիստոսի որ
է Եկեղեցի

Կիւրեղի քրիստոսաբանութեան մէջ
Մարդեղութեան տիեզերական արժէքը կա-
րեւոր տեղ մը կը դրաւ։

«Ապա աւրեմն լազում սուրբ եղեն նախ
քան զնա, եւ ոչ ոք ի նոցանէ կամանուէլ
անուանեցաւ, էր աղազաւ, քանզի շեւ եւս
Հասեալ էր ժամանակ. ըստ որում պարտ էր
ընդ մեզ, այսինքն, ըստ մերում բնութեանս
լինել...»։

(2) ԱճԳ, ԺԳ, էջ 118։

(Շարունակութիւն 2 եւ վերջ)

Մարդեղութեամբ Քրիստոսի փրկույոր-
ծութիւնը անմիջապէս կը դառնայ տիե-
զերական եւ ամբողջական, որով եկեղեցւոյ
հաստատումն ու խորհուրդներու մատա-
կարարումը կը զառնան հաստատ նշաններ
եւ եւելներ այդ տիեզերականութեան։ Կիւ-
րեղ յատկութէն կը նշէ թէ Հայատկերինձ
խոսկական ներկայութիւնը մեր մէջ Մկրտու-
թեամբ կը գծուի, քանի որ անով կը թաղ-
ւինք ի Քրիստոս եւ կը վերածնինք։ Կիւրեղ
նաեւ յատկ ուշադրութեամբ Հայատկերինձ
միւս շրջանակն ալ կը գծէ որ է Ս. Հաղոր-
դութիւն որպէս սկիզբ ընդհանրական փըր-
կութեան։ Քրիստոսի Մարմնոյն ճաշակու-
մով, մարմնապէս — որպէս եկեղեցի եւ որ-
պէս անհատ — կը սրբուինք, Հոգեւորապէս
կը վերանորոգուինք, եւ տիեզերական չա-
փանիւով Քրիստոսի խորհրդական Մարմ-
նոյն կ'անդամակցինք։ Այսպէս՝

«Արդ ասէ զմեզ անմաքուրս, եւ լուանայ
զլաղախեալս, եւ ի մարմնական խորհրդոյ ի
րաց առաքէ զմեռելութիւն պատուական ա-
րիւնն Քրիստոսի, եւ ի ձեռն սրբոյ մկրտու-
թեան մաքրութեան»։

ԶԱԽԷՆ Ծ. ՎՐԳ. ԱՐՁԱՌԻՄԱՆԵԱՆ.